

Sygn. akt VII U 1481/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. do SO Jarosław Matuszczak

Protokolant: referent stażysta Magdalena Szczygieł

po rozpoznaniu w dniu 14 stycznia 2016 r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z odwołania D. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 26 czerwca 2015 r. nr (...)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o wysokość emerytury

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 1481/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 czerwca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał ubezpieczonej D. J. emeryturę od dnia 04 czerwca 2015 r. tj. od dnia osiągnięcia wieku emerytalnego.

Ustalając wysokość świadczenie pozwany uwzględnił:

- kwotę składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji 112756,32 zł

- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego 368438,77 zł

- średnie dalsze trwanie życia 255,40 miesięcy.

Wysokość emerytury obliczona zgodnie z regulacją zawartą w art. 26 ustawy emerytalnej wyniosła 1884,08 zł.

Łączna kwota emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz okresowej emerytury kapitałowej wyniosła 2148,53 zł.

Odwołanie od powyższej decyzji wywiodła ubezpieczona wnosząc o poprawne wyliczenie kwoty świadczenia z uwzględnieniem waloryzacji rocznej i kwartalnej, w odniesieniu do składek zaewidencjonowanych na koncie emerytalnym w ZUS, a w przypadku nieuwzględnienia odwołania przez organ rentowy uwzględnienie odwołania przez Sąd Okręgowy poprzez przyznanie skarżącej świadczenia w wyższej wysokości, z uwzględnieniem waloryzacji

kwartalnej kwoty składek zaewidencjonowanej na koncie ubezpieczonego w oparciu o przepis art. 25 a ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację zaprezentowaną w treści zaskarżonej decyzji.

Jednocześnie pozwany podkreślił, że kapitał początkowy i zewidencjonowane na indywidualnym koncie składki na dzień 31 maja 2015 r. zostały zwaloryzowane na dzień 31 maja 2015 r. tj. do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc od którego podjęto wypłatę emerytury.

Jak wyjaśnił Zakład Ubezpieczeń Społecznych wysokość składek jak i kapitału początkowego poddana została waloryzacji rocznej, nie są one natomiast objęte waloryzacją kwartalną z uwagi na brzmienie art. 25 ust. 3 ustawy.

W piśmie z dnia 04.11.2015 r. ubezpieczona podtrzymała swoje stanowisko w sprawie i poparła je argumentami wynikającymi z uzasadnień wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 22.04.2015 r. sygn. akt III AUa 554/14 i Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 30.01.2013 r. sygn. akt III AUa 1068/12.

(pismo – k. 23 – 25)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona D. J. urodzona w dniu (...), w dniu 29 kwietnia 2015 r. złożyła w organie rentowym wniosek o emeryturę.

Decyzją z dnia 17 czerwca 2015 r. pozwany organ rentowy ustalił dla wnioskodawczyni okresową emeryturę kapitałową począwszy od dnia 04 czerwca 2015 r. – tj. od dnia nabycia prawa do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Pozwany wyjaśnił przy tym, że wysokość przyznanej skarżącej emerytury stanowi iloraz kwoty środków z uwzględnieniem ich waloryzacji, zewidencjonowanych na subkoncie, ustalonych na ostatni dzień miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym przyznano skarżącej okresową emeryturę kapitałową tj. 67.414,82 zł i średniego dalszego trwania życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego tj. wieku 60 lat i 18 miesięcy .

Od 04 czerwca 2015 r. okresowo emerytura kapitałowa wnioskodawczyni wyniosła 262,89 zł.

Kolejną decyzją z dnia 17 czerwca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał wnioskodawczyni zaliczkę na poczet przysługującej jej emerytury począwszy od 04 czerwca 2015 r.

Wysokość emerytury obliczonej zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej wyniosła 1.882,02 zł.

Łączna kwota emerytury oraz emerytury kapitałowej wyniosła 2.144,91 zł.

Wysokość emerytury do wypłaty stanowiła kwotę 1.777,87 zł.

Z kolei decyzją z dnia 26 czerwca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalił ponownie wysokość okresowej emerytury kapitałowej od dnia 04 czerwca 2015 r.

Okresowa emerytura kapitałowa w nowej wysokości wyniosła 264,45 zł.

Zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z dnia 26 czerwca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał ubezpieczonej emeryturę od dnia 04 czerwca 2015 r. tj. od dnia osiągnięcia wieku emerytalnego.

Ustalając wysokość świadczenie pozwany uwzględnił:

- kwotę składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji 112.756,32 zł,

- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego 368.438,77 zł,

- średnie dalsze trwanie życia 255,40 miesięcy

- wyliczona kwota emerytury 1.884,08 zł.

Wysokość emerytury obliczona zgodnie z regulacją zawartą w art. 26 ustawy emerytalnej wyniosła 1.884,08 zł.

Łączna kwota emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz okresowej emerytury kapitałowej wyniosła 2.148,53 zł.

Okoliczności bezsporne, nadto akta rentowe: wniosek o emeryturę – k. 1-4, decyzja pozwanego z dnia 17 czerwca 2015 r. – k. 15, decyzja pozwanego z dnia 17 czerwca 2015 r. – k. 17, decyzja pozwanego z dnia 26 czerwca 2015 r. – k. 19

Sąd zważył co następuje:

I. Ocena dowodów:

Stan faktyczny w sprawie był bezsporny.

Nadto znajdował oparcie w dokumentach znajdujących się w aktach rentowych pozwanego organu rentowego, których prawdziwość oraz rzetelność nie była kwestionowana przez żadną ze stron postępowania ani nie budziła wątpliwości sądu.

II. Prawna podstawa rozstrzygnięcia:

Odwołanie ubezpieczonej jako niezasadne nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy jasno określić przedmiot zaskarżenia, a co za tym idzie zakres rozpoznania.

W niniejszej sprawie istnieją dwie decyzje wydane przez organ rentowy w dniu 26 czerwca 2015 r. o tym samym znaku. Mając na uwadze fakt, że pierwsza z nich (znajdująca się na k. 19 akt rentowych) odnosiła się wyłącznie do ustalenia wysokości okresowej emerytury kapitałowej, a za pomocą drugiej (znajdującej się na k. 21 akt rentowych) Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał skarżącej prawo do emerytury- jak również mając na uwadze treść wywiedzionego przez ubezpieczoną odwołania należy uznać, że ubezpieczona odwoływała się wyłącznie od drugiej z nich. W uzasadnieniu wskazała bowiem na przyznanie jej zaskarżoną decyzją emerytury, co czyniła tylko ta druga decyzja.

Istotą sporu w niniejszej sprawie było wyłącznie zastosowanie prawa materialnego, tj. art. 25 oraz 25a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 748 dalej przywoływana jako ustawa emerytalna), a dokładniej dopuszczalność dokonania waloryzacji kwartalnej wysokości składek (obok waloryzacji rocznej) w sytuacji w jakiej znalazła się ubezpieczona, tj. wydania decyzji w czerwcu 2015 r.

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy emerytalnej, podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Jak wynika z regulacji zawartej w art. 25 ust. 3 ustawy emerytalnej waloryzację składek przeprowadza się corocznie, od dnia 1 czerwca każdego roku, poczynając od waloryzacji za rok 2000, z uwzględnieniem art. 25a. W wyniku przeprowadzonej waloryzacji stan konta nie może ulec obniżeniu.

Przepis art. 25a ustawy emerytalnej, do którego odsyła art. 25 ust. 3, stanowi że:

- przy ustalaniu wysokości emerytury kwota składek na ubezpieczenie emerytalne zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu 31 stycznia roku, za który przeprowadzono ostatnią waloryzację, o której mowa w art. 25, jest waloryzowana kwartalnie.(ust. 1),
- w przypadku ustalania wysokości emerytury:
 - 1) w pierwszym kwartale danego roku – ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za trzeci kwartał poprzedniego roku;
 - 2) w drugim kwartale danego roku - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za czwarty kwartał poprzedniego roku;
 - 3) w trzecim kwartale danego roku - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za pierwszy kwartał danego roku;
 - 4) w czwartym kwartale danego roku - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za drugi kwartał danego roku.(ust. 2)
- waloryzacji kwartalnej podlega kwota składek zewidencjonowanych na ostatni dzień pierwszego miesiąca kwartału, za który przeprowadzana jest waloryzacja, powiększona o kwoty uzyskane w wyniku poprzednich waloryzacji kwartalnych. Z kolei w myśl art. 25a ust. 4 ustawy waloryzacja kwartalna składek polega na pomnożeniu zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego składek przez wskaźnik waloryzacji określony w ust. 5. W wyniku przeprowadzonej waloryzacji stan konta nie może ulec obniżeniu. (ust.3)

Sąd w składzie rozpoznającym sprawę przy ocenie tej kwestii będącej istotą sporu w całości podzielił pogląd wyrażony w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego - Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 6 października 2015 r. w sprawie o sygn. akt III UZP 9/15 (opubl. www.sn.pl).

Wprawdzie przywołanym powyżej postanowieniem Sąd Najwyższy odmówił podjęcia uchwały na zadane przez Sąd Apelacyjny pytanie prawne dotyczące interpretacji art. 25a ust. 1 ustawy emerytalnej, jednakże w uzasadnieniu Sąd Najwyższy de facto udzielił na nie odpowiedzi i poczynił szeroki wywód dotyczący sposobu rozumienia oraz stosowania przywołanego powyżej przepisu, do którego Sąd Okręgowy niniejszym się odwołuje:

Składki na ubezpieczenie emerytalne gromadzone na indywidualnych kontach ubezpieczonych jako składnik podstawy obliczenia emerytury podlegają waloryzacji. W myśl art. 25 ust. 5 ustawy emerytalnej, waloryzacja ta sprowadza się do pomnożenia zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego składek przez wskaźnik waloryzacji, o jakim mowa w ust. 6-10 tego artykułu. W świetle art. 25 ust. 3 ustawy emerytalnej, składki te podlegają w pierwszym rzędzie waloryzacji rocznej, od dnia 1 czerwca każdego roku, poczynając od waloryzacji za 2000 rok, natomiast waloryzacja kwartalna, uregulowana w art. 25a ustawy emerytalnej, stanowi jej uzupełnienie.

Zgodnie z art. 25 ust. 4 ustawy emerytalnej, mechanizm waloryzacji ma charakter narastający i oznacza dodawanie kwoty wynikającej z poprzedniej waloryzacji i kwoty składek za dany rok oraz podwyższenie tak uzyskanej sumy wskaźnikiem waloryzacji (pomnożenie jej przez wskaźnik waloryzacji). Wskaźnik waloryzacji jest równy wskaźnikowi cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w roku kalendarzowym poprzedzającym termin waloryzacji w stosunku do poprzedniego roku powiększonemu o wzrost realny sumy przypisu składek na ubezpieczenie emerytalne w roku kalendarzowym poprzedzającym termin waloryzacji w stosunku do roku poprzedniego.

Roczna waloryzacja polega na tym, że w czerwcu danego roku waloryzuje się składki należne do końca poprzedniego roku kalendarzowego, a podlegające zaewidencjonowaniu na koncie ubezpieczonego do dnia 31 stycznia roku, w którym przeprowadzana jest waloryzacja (roku waloryzacji). Waloryzację roczną składek przeprowadza się w dniu 1 czerwca z tego względu, że wskaźnik owej waloryzacji za poprzedni rok ogłaszany jest do dnia 25 maja kolejnego roku. Waloryzacja składek przeprowadzana w danym roku oznacza więc podwyższenie (zwaloryzowanie) kwoty składek należnych do końca poprzedniego roku, a wpłaconych do dnia 31 stycznia roku waloryzacji. Wyznaczenie daty 31 stycznia, jako dnia ustalenia stanu konta podlegającego rocznej waloryzacji, jest uzasadnione tym, że zgodnie z art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 121), wpłaty składek za dany miesiąc należy dokonać do określonego dnia następnego miesiąca, zatem wpłata składki za grudzień danego roku następuje w styczniu kolejnego roku.

W wyniku ostatniej rocznej waloryzacji przeprowadzonej przed przyznaniem ubezpieczonemu prawa do emerytury podwyższeniu wskaźnikiem waloryzacyjnym podlegają zatem składki należne do końca roku kalendarzowego poprzedzającego rok, w którym przeprowadzana jest ta waloryzacja. Natomiast składki należne za okres po zakończeniu tegoż roku obrachunkowego, które nie zostaną objęte kolejną roczną waloryzacją (gdyż ta nastąpi już po przyznaniu i obliczeniu wysokości świadczenia) podlegają waloryzacji kwartalnej, o jakiej mowa w art. 25a ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Na podstawie tego przepisu waloryzowana jest kwota składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego na ostatni dzień pierwszego miesiąca kwartału, za który przeprowadzana jest waloryzacja, powiększona o kwoty uzyskane w wyniku poprzednich waloryzacji kwartalnych. Zatem, podobnie jak w przypadku waloryzacji rocznych, także i w tym przypadku mechanizm waloryzacji ma narastający charakter i oznacza dodawanie kwoty wynikającej z poprzedniej waloryzacji i kwoty składek za dany kwartał oraz podwyższanie tak uzyskanej sumy wskaźnikiem waloryzacji. Natomiast wskaźnik waloryzacji jest wynikiem algorytmu podobnego do stosowanego przy waloryzacji rocznej, z tą różnicą, że chodzi o stosunek cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w kwartale, z który przeprowadzana jest waloryzacja do poprzedniego kwartału, powiększony o wzrost realny sumy przypisu składek na ubezpieczenie emerytalne w kwartale, za który przeprowadzana jest waloryzacja w stosunku do kwartału poprzedniego.

Zastosowanie powyższych zasad oznacza, że podstawę obliczenia emerytury będzie zawsze stanowić suma składek po ostatniej waloryzacji rocznej powiększona o poddane waloryzacji kwartalnej składki należne za dalszy okres do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc początkujący wypłatę.

Obrazując powyższą wykładnię na przykładach przyznawania emerytury w poszczególnych miesiącach, Sąd Najwyższy jasno wskazał, że w przypadku ustalania wysokości emerytury w czerwcu 2014 r., składki zaewidencjonowane na koncie ubezpieczonego podlegają jedynie rocznej waloryzacji. Waloryzacja roczna przeprowadzona w dniu 1 czerwca 2014 r. dotyczy bowiem składek wpłaconych do końca 2013 r. i zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego na dzień 31 stycznia 2014 r. Składki te nie podlegają już ponownej waloryzacji kwartalnej z art. 25a ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, skoro nie są składkami zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu 31 stycznia roku, za który przeprowadzono ostatnią waloryzację. Natomiast w świetle art. 25a ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy, składki wpłacone poczynając od dnia 1 stycznia 2014 r. podlegają waloryzacji kwartalnej w przypadku emerytur, których wysokość ustalana jest poczynając od trzeciego kwartału tegoż roku. Jeśli zatem wysokość emerytury ustalana jest w czerwcu 2014 r., na podstawie jej obliczenia składa się suma:

- 1) kwoty składek ustalonej po ostatniej rocznej waloryzacji przeprowadzonej 1 czerwca 2014 r. (tj. kwoty zwaloryzowanych składek należnych do końca 2013 roku);
- 2) nominalnej kwoty składek należnych za okres od 1 stycznia 2014 r. do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc wypłaty emerytury, które w świetle art. 25a ust. 1 ustawy nie podlegają waloryzacji kwartalnej, a jednocześnie nie zostaną objęte kolejną waloryzacją roczną przypadającą dopiero na dzień 1 czerwca 2015 r.

Przyjęty w powołanych przepisach mechanizm waloryzacji składek pozostaje w pewnej niezgodzie z literalnym brzmieniem art. 25 ust. 1 ustawy emerytalnej, który stanowi o - będącej podstawą obliczenia emerytury - kwocie składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem waloryzacji składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Literalnie rzecz ujmując, waloryzacji powinna podlegać kwota składek za wszystkie miesiące poprzedzające miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. W rzeczywistości zaś regulacja art. 25a ust. 1 ustawy emerytalnej wyłącza spod waloryzacji część miesięcy przypadających na ten okres.

Wprawdzie wydane przez Sąd Najwyższy postanowienie odnosiło się do stanu faktycznego w którym ubezpieczony nabył prawo do emerytury w roku 2014 r., jednakże wobec braku zmian w stanie prawnym w tym zakresie, zawarte w nim wyjaśnienia oraz zasady wykładni (uwzględniającej założenie o racjonalności ustawodawcy) są aktualne i znajdują zastosowanie także do ubezpieczonych, którzy nabyli prawo do emerytury w roku 2015 r. – w tym także do sytuacji, w jakiej znalazła się ubezpieczona.

Mając na uwadze powyższe jak również uwzględnivszy fakt, że wnioskodawczyni D. J. nabyła prawo do emerytury mocą decyzji wydanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w dniu 26 czerwca 2015 r., składki zaewidencjonowane na koncie skarżącej podlegały wyłącznie waloryzacji rocznej, zgodnie z art. 25a ust. 1 ustawy emerytalnej, ze względu na datę wydania decyzji.

Powyższe prowadzi do wniosku, że dokonana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych waloryzacja w pełni odpowiada prawu.

Dodatkowo jedynie zauważyć należy, że mimo złożenia wniosku w dniu 29.04.2015 r. wydanie decyzji w czerwcu 2015 r. było w pełni uzasadnione z uwagi na osiągnięcie przez D. J. wieku emerytalnego w dniu 04 czerwca 2015 r. (zob. k. 1 i 13 akt rentowych).

Tym samym zawarte w wywiezionym przez skarżącą odwołaniu żądanie jako nieuzasadnione oraz nieznajdujące oparcia na gruncie obowiązujących przepisów nie zasługiwało na uwzględnienie.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz cytowanych powyżej przepisów, w szczególności art. 25a ust. 1 ustawy emerytalnej, Sąd Okręgowy oddalił odwołanie ubezpieczonej.